

گزارش ارزیابی سند برنامه ششم توسعه
از حیث انطباق با سیاست‌های کلی برنامه ششم
توسعه و اقتصاد مقاومتی و کارآیی راه‌حل‌ها
و اقدامات پیشنهادی

معاونت پژوهش‌های اجتماعی - فرهنگی
دفتر: مطالعات اجتماعی

کد موضوعی: ۲۱۰
شماره مسلسل: ۱۵۱۴۵
مهرماه ۱۳۹۵

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۱	مقدمه
۲	سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و برنامه ششم توسعه
۳	لایحه برنامه ششم توسعه
۵	بررسی تطبیقی احکام برنامه با سیاست‌های کلان
۱۵	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری
۱۷	پیوست‌ها
۲۵	منابع و مآخذ

گزارش ارزیابی سند برنامه ششم توسعه از حیث انطباق با سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه و اقتصاد مقاومتی و کارآیی راه‌حل‌ها و اقدامات پیشنهادی

چکیده

لایحه برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مشتمل بر ۳۵ ماده و منضم به لیستی از برنامه‌های ملی، طرح‌ها و پروژه‌های اقتصاد مقاومتی مصوب ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی به مجلس شورای اسلامی تقدیم شده است که تنها یک ماده از این ۳۵ ماده و مشتمل بر ۸ بند به آموزش تحقیقات و فناوری اختصاص یافته است، که به هیچ وجه نشان‌دهنده اهمیت این بخش از یکسو و تأمین‌کننده ظرفیت‌های قانونی مورد نیاز بخش ازسوی دیگر نمی‌تواند باشد. از حیث انطباق با سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه و علم و فناوری، بررسی‌های انجام شده نشان می‌دهد که احکام پیشنهادی با بخش قابل توجهی از سیاست‌های مذکور منطبق و همسو است، با این همه احکام مذکور لزوماً پاسخگویی اهم سیاست‌های مذکور نمی‌تواند باشد. ضمن اینکه احکام هشت‌گانه مذکور حتی نشان‌دهنده توجه و مواجهه با مهمترین چالش‌های حوزه وسیع و پراهمیت آموزش، تحقیقات و فناوری، به شرح مندرج در سند تفصیلی پیوست برنامه ششم توسعه، نیز نمی‌تواند باشد.

مقدمه

در ماه‌های پایانی سال ۱۳۹۴، «لایحه برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۵-۱۳۹۹)» به صورتی متفاوت و محدود در ۳۵ ماده به مجلس شورای اسلامی تقدیم شد. با این همه به جبران کوچک‌سازی برنامه مصوب، اسناد پشتیبان برنامه با عنوان سند تفصیلی برنامه «در دو مجلد و در حوزه بخشی و فرابخشی در اختیار مجلس قرار گرفت، تا به پشتوانه اسناد مذکور که به وضعیت حال و آینده اقتصاد کلان، جمعیت، آمایش، توسعه روستایی، محیط زیست و نظام اداری در حوزه فرابخشی و به وضعیت حال و آینده امور اجتماعی، امور فرهنگی، علمی و کشاورزی و امور عمومی و قضایی در حوزه بخشی پرداخته است نسبت به تصویب لایحه برنامه، که مشتمل بر احکام کلی و نیازمند تصویب مجلس شورای اسلامی است اقدام کند.

با توجه به اینکه اسناد مذکور به‌عنوان پیوست لایحه، مورد تصویب مجلس قرار نمی‌گیرد و در عین حال به‌نوعی تعهد دولت در اجرای برنامه ششم توسعه محسوب می‌شود، بررسی محتوای آن از حیث انطباق با سیاست‌های کلی برنامه و سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ابلاغی مقام معظم رهبری و نیز کارآیی راه‌حل‌ها و اقدامات پیشنهادی برای حل مسائل و چالش‌های پیش‌رو در هر حوزه ضروری می‌نماید.

سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و برنامه ششم توسعه

الف) سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی

سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی مشتمل بر ۲۴ بند در تاریخ ۲۹ بهمن‌ماه ۱۳۹۲ «با رویکردی جهادی، انعطاف‌پذیر، فرصت‌ساز، مولد، درون‌زا، پیشرو و برون‌گرا» ابلاغ شد. در مجموعه سیاست‌های مذکور، موارد معطوف به آموزش عالی، تحقیقات و فناوری را می‌توان به‌شرح زیر برشمرد:

- تأمین شرایط و فعال‌سازی کلیه امکانات و منابع مالی و سرمایه‌های انسانی و علمی کشور (بند «۱»)
- پیشتازی اقتصاد دانش‌بنیان (بند «۲»)
- اجرای نقشه جامع علمی کشور (بند «۲»)
- ساماندهی نظام ملی نوآوری (بند «۲»)
- افزایش سهم سرمایه انسانی از طریق ارتقای آموزش، مهارت، خلاقیت، کارآفرینی و تجربه (بند «۵»)
- تبیین ابعاد اقتصاد مقاومتی و گفتمان‌سازی آن به‌ویژه در محیط‌های علمی، آموزش و رسانه‌ای و تبدیل آن به گفتمان فراگیر و رایج ملی (بند «۲۱»)
- تکلیف دولت به شناسایی و به‌کارگیری ظرفیت‌های علمی، فنی و اقتصادی و برای دسترسی به توان آفندی و اقدامات مناسب (بند «۲۲»)

ب) سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه

سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه مشتمل بر ۸۰ بند در تاریخ ۱۳۹۴/۴/۹ ابلاغ شده است که هفت بند آن به‌شرح زیر در ارتباط مستقیم با امور علم، فناوری و نوآوری است:

- دستیابی به رتبه اول منطقه در علم و فناوری و تثبیت آن با اهتمام به تحقق سیاست‌های کلی

علم و فناوری^۱

۱. با توجه به اینکه دستیابی به رتبه اول منطقه در علم و فناوری و تثبیت آن با اهتمام به تحقق سیاست‌های کلی علم و فناوری در صدر سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه آمده است، توجه به سیاست‌های مذکور را ایجاب می‌کند. در همین ارتباط لازم به توضیح است که سیاست‌های کلی علم و فناوری (نظام آموزش عالی تحقیقات و فناوری) که در تاریخ ۱۳۹۳/۶/۲۹ ابلاغ شده است مشتمل بر ۶ بند اصلی به شرح زیر و ۲۸ جزء است، که به جهت پرهیز از طولانی شدن کلام از ذکر جزئیات مربوط پرهیز می‌شود.

- افزایش سهم آموزش‌های مهارتی در نظام آموزشی کشور
- توسعه علوم پایه و تحقیقات بنیادی، نظریه‌پردازی و نوآوری در چارچوب سیاست‌های کلی علم و فناوری و نقشه جامع علمی کشور
- ساماندهی نظام‌های آمار و اطلاعات علمی و پژوهشی و فناوری جامع و کارآمد
- تحول و ارتقای علوم انسانی به ویژه تعمیق شناخت معارف دینی و مبانی انقلاب اسلامی
- تنظیم رابطه متقابل تحصیل با اشتغال و متناسب‌سازی سطوح و رشته‌های تحصیلی با نقشه جامع علمی کشور و سازهای تولید و اشتغال
- گسترش همکاری و تعامل فعال، سازنده و الهام‌بخش در حوزه علم و فناوری با سایر کشورها و مراکز علمی و فنی معتبر منطقه‌ای و جهانی ...
- توسعه و ساماندهی نظام ملی نوآوری و حمایت از پژوهش‌های مسئله‌محور و تجاری‌سازی پژوهش و نوآوری و توسعه نظام جامع تأمین مالی در جهت پاسخ به نیاز اقتصاد دانش‌بنیان.

لایحه برنامه ششم توسعه

لایحه برنامه ششم توسعه احکام برنامه مرتبط با نظام آموزش عالی، تحقیقات و فناوری را به ماده (۱۷) مشتمل بر ۸ بند محدود کرده است، با این توجه که تعدادی از احکام مرتبط با این بخش در لایحه جداگانه‌ای با عنوان «لایحه احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور» برای تصویب به مجلس شورای اسلامی تقدیم شده است.^۲

به موجب احکام مربوط، در صورت تصویب مجلس و تأیید شورای نگهبان بنابر قانون برنامه ششم توسعه:

الف) به دولت اجازه داده شده است، طی برنامه ششم توسعه نسبت به ایجاد واحدها و شعب آموزش عالی با مشارکت دانشگاه‌های معتبر بین‌المللی و دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و فنی و حرفه‌ای در داخل کشور اقدام نماید (بند «۲»).

الف) جهاد مستمر علمی با هدف کسب مرجعیت علمی و فناوری در جهان
ب) بهینه‌سازی عملکرد و ساختار نظام آموزشی و تحقیقاتی کشور به منظور دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز و شکوفایی علمی
ج) حاکمیت مبانی، ارزش‌ها، اخلاق و موازین اسلامی در نظام آموزش عالی، تحقیقات و فناوری و تحقق دانشگاه اسلامی
د) تقویت عزم ملی و افزایش درک اجتماعی نسبت به اهمیت توسعه علم و فناوری
ه) ایجاد تحول در ارتباط میان نظام آموزش عالی، تحقیقات و فناوری با سایر بخش‌ها
و) گسترش همکاری و تعامل فعال، سازنده و الهام‌بخش در حوزه علم و فناوری با سایر کشورها و مراکز علمی و فنی معتبر منطقه‌ای و جهانی، به‌ویژه جهان اسلام، همراه با تحکیم اقتصاد کشور
۲. احکام برنامه‌های توسعه کشور در ارتباط با نظام آموزش عالی، تحقیقات و فناوری که برای دائمی شدن به مجلس شورای اسلامی تقدیم شده است، را در پیوست گزارش می‌توان ملاحظه کرد.

ب) به تمامی دستگاه‌های اجرایی اجازه داده شده است، علاوه بر اعتبارات پژوهشی منظور شده ذیل دستگاه در قوانین بودجه سالانه، حداقل دو درصد از اعتبارات هزینه‌ای، بجز فصل یک و شش و حداقل دو درصد از کل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای خود را برای امور پژوهشی و توسعه فناوری اختصاص دهند (بند «۳»).

ج) کلیه دستگاه‌های اجرایی مکلف شده‌اند فهرست طرح‌ها، پروژه‌های پژوهشی و فناوری و پایان‌نامه‌ها و رساله‌های خود را در سامانه «سمات» ثبت کنند.

د) تمامی دستگاه‌های اجرایی مکلف شده‌اند، ظرف مدت یک سال، برنامه‌های عملیاتی خود را برای حمایت از نخبگان علمی، فرهنگی و هنری کشور و تکریم پیشکسوتان حوزه‌های مذکور و بهره‌مندی از توان و ظرفیت آنان برای توسعه کشور، منطبق با سند راهبردی کشور در امور نخبگان، تهیه و از سال دوم اجرای برنامه ششم توسعه کشور به مرحله اجرا در آورند (بند «۵»).

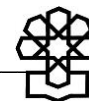
ه) کلیه شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت‌های وابسته و تابعه، به‌استثنای صندوق‌های بازنشستگی، موظف شده‌اند، معادل حداقل ۳ درصد از سود قابل تقسیم سال قبلی خود را برای مصرف در امور تحقیقاتی و توسعه فناوری در بودجه سالانه منظور نمایند (بند «۶»).

و) به دولت اجازه داده شده است، نسبت به حمایت مالی از پژوهش‌های تقاضامحور مشترک با دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری و حوزه‌های علمیه، در موارد ناظر به حل مشکلات کشور، مشروط به اینکه حداقل ۵۱ درصد از هزینه‌های آن را کارفرما یا بهره‌بردار تأمین و تعهد کرده باشد اقدام نماید (بند «۷»).

ز) سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف شده است، حداکثر تا پایان سال اول برنامه، طرح «ارتقای مشارکت فعالان اقتصادی در زنجیره تولید بین‌المللی» را تدوین و پس از تصویب هیئت وزیران عملیاتی نماید. در همین ارتباط مقرر شده است تمام دستگاه‌های اجرایی تمهیدات لازم را جهت تسهیل مشارکت فعالان اقتصادی کشور در زنجیره تولید بین‌المللی فراهم آورند (بند «۸»).

علاوه بر این، دولت به‌عنوان پیوست لایحه، مجموعه‌ای از «پروژه‌های مصوب ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی» را در حوزه‌های مختلف^۳.

۳. ارتقای بهره‌وری (نیروی کار) (دو پروژه)، «سرمایه» (دو پروژه)، «انرژی» (چهار پروژه)، «آب» (چهار پروژه)، «توسعه زیرساخت‌های تجارت خارجی و ترانزیت» (پنج پروژه)، «جذب سرمایه‌گذاری خارجی» (سه پروژه)، «توسعه صادراتی غیرنفتی» (پنج پروژه)، «توسعه ظرفیت‌های صادراتی مناطق آزاد» (پنج پروژه)، «توسعه تعاملات فناورانه با اقتصاد بین‌الملل و صادرات محصولات و خدمات دانش‌بنیان» (دو پروژه)، «دیپلماسی اقتصادی» (یک پروژه)، «تقویت سرمایه انسانی و توسعه کارآفرینی» (دو پروژه)، «گسترش پوشش استاندارد» (چهار پروژه)، «امنیت غذایی و تولید محصولات راهبردی» (پانزده پروژه)، «توسعه رقابت‌پذیری اقتصاد» (یک پروژه)، «تقویت نظام تأمین مالی» (سه پروژه)، «توسعه تولید صنایع دستی، فرش و گردشگری» (سه پروژه)، «سیاست‌های تجاری (کنترل واردات و توسعه صادرات) متناسب با توان داخلی کشور» (دو پروژه)، «توسعه و نوسازی صنایع کشور» (شش پروژه)، «توسعه معدن و صنایع معدنی» (دو پروژه)، «رقابت‌پذیر کردن استان‌ها» (سه پروژه)، «به‌کارگیری ظرفیت‌ها و قابلیت‌های متنوع در

مشمول بر ۱۲۱ عنوان پروژه که انجام آنها برعهده وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی مختلف گذاشته شده است به لایحه برنامه ششم توسعه ملحق کرده است، بدون اینکه ارتباط طرح‌های مذکور با برنامه از یکسو و یا منابع اعتباری بودجه‌های سالانه در طول برنامه روشن باشد. توضیح لازم اینکه از مجموع طرح‌های مذکور تنها شش طرح (کمتر از ۵ درصد طرح‌ها) مرتبط با نظام آموزش عالی، تحقیقات و فناوری است که چهار طرح در حوزه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و دو طرح در حوزه معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور تعریف شده است.^۴

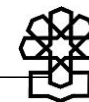
بررسی تطبیقی احکام برنامه با سیاست‌های کلان

بررسی احکام لایحه برنامه ششم توسعه از حیث انطباق با سیاست‌های کلی برنامه، اقتصاد مقاومتی و سیاست‌های کلی علم و فناوری، در جدول زیر مندرج است. بررسی مذکور احکام هماهنگ و همسو با سیاست‌های کلان را در محدوده لایحه دولت به تفکیک نشان می‌دهد. هرچند این همسویی و همنوایی بین لایحه و سیاست‌های کلان ابلاغی وجود دارد، با این همه نباید نادیده گرفت که لایحه برنامه ششم توسعه فاقد احکام متناظر با بخش قابل توجهی از سیاست‌های ابلاغی است که محدودیت منابع می‌تواند توجیه‌گر این وضعیت باشد.

جغرافیای مزیت‌های کشور» (چهار پروژه)، «عدالت بین‌منطقه‌ای - عدالت سرزمینی» (هفت پروژه)، «عدالت بین‌نسلی و چگونگی استفاده از انفال» (یک پروژه)، «توانمندسازی فقرا و محرومین» (سه پروژه)، «اصلاح نظام سهم‌بری عوامل تولید بر مبنای شرایط اجتماعی و اقتصادی کشور» (یک پروژه)، «اجرای بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد» (چهار پروژه)، «پایداری منابع درآمدی دولت» (دو پروژه)، «بهبودسازی اندازه و ساختار دولت» (سه پروژه)، «اصلاح ساختار مالی دولت» (دو پروژه)، «تقویت خوداتکایی استان‌ها» (یک پروژه)، «افزایش سالانه سهم صندوق توسعه ملی از منابع هماهنگی از صادرات نفت خام» (یک پروژه)، «دانش‌بنیان نمودن اقتصاد و جامعه» (هشت پروژه)، «افزایش روند رشد نوآوری» (سه پروژه)، «تشویق همکاری‌های جمعی و مشارکت آحاد مردم در اقتصاد» (دو پروژه)، «اصلاح رفتارهای فعالان اقتصادی و خانوارها» (یک پروژه)، «گفتمان‌سازی و اعطای نشان اقتصاد مقاومتی» (یک پروژه)، «دولت الکترونیک و همراه» (شش پروژه)، «مبارزه با اقتصاد زیرزمینی و قاچاق» (یک پروژه)، «شفاف‌سازی و مبارزه با فساد مالی، اداری و اقتصادی» (سه پروژه)، «توسعه اقدامات فرهنگی مبارزه با فساد» (دو پروژه)، «توسعه و حمایت از مالکیت فکری و هنری و امنیت حقوق مالکیت» (دو پروژه)، «توسعه تجارت و اقتصاد الکترونیکی» (سه پروژه)، «توسعه صنایع نفت و گاز مبتنی بر تکمیل زنجیره ارزش در پایین‌دستی صنعت نفت» (هشت پروژه)، «افزایش سهم تجارت نفت و گاز و فرآورده‌های نفتی کشور در بازارهای جهانی» (هفت پروژه)، «ایجاد تنوع در بازارهای هدف و ایجاد ذخایر راهبردی» (سه پروژه)، «توسعه فناوری و تحقیق و پژوهش در نفت و گاز و دانش‌بنیان کردن فرآیندها و فناوری‌ها در حوزه صنعت نفت» (پنج پروژه)، «افزایش ظرفیت تولید نفت و گاز به‌ویژه از میادین مشترک» (چهار پروژه)، «توسعه عدالت‌محور صنعت نفت و توسعه مشارکت (و مالکیت) آحاد مردم در زنجیره پایین‌دستی» (ده پروژه)، «بهره‌گیری از ابزارهای قیمتی و غیرقیمتی برای کاهش میزان یارانه مصرفی» (دو پروژه)، استفاده از ظرفیت هدفمندی یارانه در فعالیت‌های تولید کالا و خدمات» (هشت پروژه)، «طرح توانمندسازی بخش خصوصی و تعاونی» (چهار پروژه)، «طرح تداوم و تسریع در اجرای سیاست‌های ابلاغی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی» (سه پروژه)، «طرح محدود کردن نقش دولت به امور حاکمیتی و توسعه مشارکت‌های عمومی خصوصی» (دو پروژه)، «طرح ارتقای کارایی، شفافیت و نظارت در بازار پول کشور» (هفت پروژه)، و «طرح تنظیم سیاست‌های ارزی سازگار با اقتضانات اقتصاد مقاومتی» (دو پروژه).

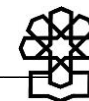
۴. ارزیابی طرح‌های مذکور در پیوست ۲ آمده است.

سیاست‌های کلی برنامه، اقتصاد مقاومتی و علم و فناوری	احکام لایحه برنامه ششم توسعه
<p>الف) هماهنگی با سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه</p> <p>۱. گسترش همکاری و تعامل فعال، سازنده و الهام‌بخش در حوزه علم و فناوری یا سایر کشورها و مراکز علمی و فنی معتبر منطقه‌ای و جهانی به‌ویژه جهان اسلام و توسعه تجارت و صادرات محصولات دانش‌بنیان (بند «۷۹» از امور سیاست علم و فناوری)</p> <p>۲. بهره‌گیری حداکثری از روش‌ها و ابزارهای دیپلماسی نوین و عمومی (بند «۶۳» از امور سیاست خارجی)</p> <p>ب) هماهنگی با سیاست‌های کلی علم و فناوری</p> <p>۱. <u>جهاد مستمر علمی</u> با هدف کسب مرجعیت علمی و فناوری در جهان با تأکید بر: (بند «۱»)</p> <p>۲. بهینه‌سازی عملکرد و ساختار نظام آموزشی و تحقیقاتی کشور به‌منظور دستیابی به اهداف <u>سند چشم‌انداز و شکوفایی علمی</u> با تأکید بر: (بند «۲»)</p> <p>۳. گسترش همکاری و تعامل فعال، سازنده و الهام‌بخش در حوزه علم و فناوری با سایر کشورها و مراکز علمی و فنی معتبر منطقه‌ای و جهانی به‌ویژه جهان اسلام همراه با تحکیم استقلال کشور، با تأکید بر: (بند «۶»)</p> <p>۴. توسعه و تقویت شبکه‌های ارتباطات ملی و فراملی میان دانشگاه‌ها، مراکز علمی، دانشمندان و پژوهشگران و بنگاه‌های توسعه فناوری و نوآوری داخلی و خارجی و گسترش همکاری‌ها در سطوح دولتی و نهادهای مردمی با اولویت کشورهای اسلامی (۸-۵)</p> <p>ج) هماهنگی با سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی</p> <p>تأمین شرایط و فعال‌سازی کلیه امکانات و منابع مالی و سرمایه‌های انسانی و علمی کشور به‌منظور توسعه کارآفرینی و به حداکثر رساندن مشارکت آحاد جامعه در فعالیت‌های اقتصادی با تسهیل و تشویق همکاری‌های جمعی و تأکید بر ارتقای درآمد و نقش طبقات کم‌درآمد و متوسط.</p>	<p>ماده (۱۷) بند «۲»- به دولت اجازه داده می‌شود به‌منظور ارتقای علمی و رقابت بین دانشگاه‌ها و تعاملات بین‌المللی در طی برنامه ششم توسعه نسبت به ایجاد واحدها و شعب آموزش عالی با مشارکت دانشگاه‌های معتبر بین‌المللی و دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و فنی و حرفه‌ای در داخل کشور اقدام نمایند. نحوه سرمایه‌گذاری مشترک، تسهیل تعاملات ارزی و تردد اعضای هیئت علمی و دانشجویان در آیین‌نامه اجرایی که با پیشنهاد سازمان و دستگاه‌های اجرایی ذیربط به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، مشخص خواهد شد.</p>

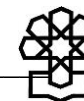
سیاست‌های کلی برنامه، اقتصاد مقاومتی و علم و فناوری	احکام لایحه برنامه ششم توسعه
<p>(ردیف ۱)</p> <p>۲. توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور به منظور انتقال فناوری‌های پیشرفته، گسترش و تسهیل تولید، صادرات کالا و خدمات و تأمین نیازهای ضروری و منابع مالی از خارج. (ردیف ۱۱)</p> <p>۳. «شناسایی و به کارگیری ظرفیت‌های علمی، فنی و اقتصادی برای دسترسی به توان آفندی و اقدامات مناسب.</p> <p>۴. رصد برنامه‌های تحریم و افزایش هزینه برای دشمن». (۲۲)</p> <p>همچنین این بند در راستای سیاست‌های چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی است که براساس آن جامعه ایرانی «دارای تعامل سازنده و مؤثر با جهان براساس اصول عزت، حکمت و مصلحت» است.</p>	
<p>الف) هماهنگی با سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه</p> <p>۱. دستیابی به رتبه اول منطقه در علم و فناوری و تثبیت آن با اهتمام به تحقق سیاست‌های کلی علم و فناوری (بند «۷۴» از امور علم و فناوری).</p> <p>۲. توسعه و ساماندهی نظام ملی نوآوری و حمایت از پژوهش‌های مسئله‌محور و تجاری‌سازی پژوهش و نوآوری و توسعه نظام جامع تأمین مالی در جهت پاسخ به نیاز اقتصاد دانش‌بنیان (بند «۸۰» از امور علم و فناوری)</p> <p>۳. کسب جایگاه برتر منطقه در توسعه دولت الکترونیک در بستر شبکه ملی اطلاعات (بند «۳۳» از امور فناوری اطلاعات و ارتباطات).</p> <p>۴. ایجاد، تکمیل و توسعه شبکه ملی اطلاعات و تأمین امنیت آن، تسلط بر دروازه‌های ورودی و خروجی فضای مجازی و پالایش هوشمند آن و ساماندهی، احراز هویت و تحول در شاخص ترافیکی شبکه به طوری که ۵۰ درصد آن داخلی باشد (بند «۳۴» از امور فناوری اطلاعات و ارتباطات).</p> <p>۵. افزایش سهم سرمایه‌گذاری زیرساختی در حوزه‌ی فناوری اطلاعات و ارتباطات تا رسیدن به سطح</p>	<p>ماده (۱۷) بند «۳» - تمامی دستگاه‌های اجرایی مجازند علاوه بر اعتبارات پژوهشی که ذیل دستگاه در قوانین بودجه سالانه منظور شده است، حداقل دو درصد از اعتبارات هزینه‌ای بجز فصل یک و شش و حداقل دو درصد از کل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای خود را برای امور پژوهشی و توسعه فناوری اختصاص دهند. آیین‌نامه اجرایی این بند حداکثر دو ماه پس از ابلاغ این قانون توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت علوم و تحقیقات و فناوری تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>

سیاست‌های کلی برنامه، اقتصاد مقاومتی و علم و فناوری	احکام لایحه برنامه ششم توسعه
<p>کشورهای برتر منطقه (بند «۳۷» از امور فناوری اطلاعات و ارتباطات).</p> <p>ب) هماهنگی با سیاست‌های کلی علم و فناوری</p> <p>۱. افزایش بودجه تحقیق و پژوهش به حداقل ۴ درصد تولید ناخالص داخلی تا پایان سال ۱۴۰۴ با تأکید بر مصرف بهینه منابع و ارتقای بهره‌وری (۸-۲)</p> <p>۲. افزایش سهم علم و فناوری در اقتصاد و درآمد ملی، ازدیاد توان ملی و ارتقای کارآمدی (۵-۱).</p> <p>۳. حمایت مادی و معنوی از فرآیند تبدیل ایده به محصول و افزایش سهم تولید محصولات و خدمات مبتنی بر دانش پیشرفته و فناوری داخلی در تولید ناخالص داخلی با هدف دستیابی به سهم ۵۰ درصد (۵-۲)</p>	
<p>هماهنگی با سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه</p> <p>الف) ساماندهی نظام ملی آمار و اطلاعات علمی، پژوهشی و فناوری جامع و کارآمد (۷۷-۱- امور علم و فناوری)</p> <p>ب) استقرار نظام جامع و کارآمد آمار و اطلاعات کشور (بند «۳۱» امور اقتصادی).</p> <p>هماهنگی با سیاست‌های کلی علم و فناوری</p> <p>۱. ساماندهی نظام ملی آمار و اطلاعات علمی، پژوهشی و فناوری جامع و کارآمد.</p>	<p>ماده (۱۷) بند «۴» - به‌منظور افزایش بهره‌وری نظام ملی نوآوری، اجتناب از اجرای پژوهش‌های تکراری و انتشار اطلاعات و ایجاد شفافیت در انجام پروژه‌های تحقیقاتی و با هدف شناسایی و به‌کارگیری و تجاری‌سازی دستاوردهای حاصل از پژوهش و توسعه، کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند فهرست طرح‌ها، پروژه‌های پژوهشی و فناوری و پایان‌نامه‌ها و رساله‌های خود را در سامانه «سمات» ثبت کنند. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موظفند ظرف مدت یک سال از تصویب این قانون، سازوکار اجرای مورد نیاز را تهیه و به تصویب هیئت وزیران برسانند.</p> <p>نحوه عمل در خصوص اطلاعات و داده‌های با موضوعیت امنیتی، دفاعی و دارای طبقه‌بندی، موضوع قانون مجازات انتشار و افشای اسناد محرمانه و سری دولتی - مصوبه ۱۳۵۳ - و آیین‌نامه اجرایی آن - مصوب ۱۳۵۴ - در آیین‌نامه‌ای که به تصویب هیئت وزیران می‌رسد معین می‌شود.</p>

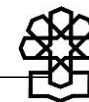
سیاست‌های کلی برنامه، اقتصاد مقاومتی و علم و فناوری	احکام لایحه برنامه ششم توسعه
<p>الف) هماهنگی با سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه</p> <p>۱. جذب سرمایه ایرانیان خارج از کشور و سرمایه‌گذاران خارجی با ایجاد انگیزه و مشوق‌های لازم (بند «۸» امور اقتصادی).</p> <p>۲. ایجاد زمینه‌های لازم در جهت جلب سرمایه و توان علمی و تخصصی ایرانیان خارج از کشور در توسعه ملی و تأثیر بر سیاست‌های نظام سلطه در دفاع از منافع ملی (بند «۶۲» امور سیاست خارجی)</p> <p>۳. حمایت مادی و معنوی از هنرمندان، نوآوران، محققان و تولیدکنندگان آثار و محصولات فرهنگی و هنری مقوم اخلاق، فرهنگ و هویت اسلامی - ایرانی (بند «۷۱» امور فرهنگی).</p> <p>ب - هماهنگی با سیاست‌های کلی علم و فناوری</p> <p>۱. ارتقای منزلت و بهبود معیشت استادان، محققان و دانش‌پژوهان و اشتغال دانش‌آموختگان (۴-۴)</p> <p>۲. گسترش حمایت‌های هدفمند مادی و معنوی از نخبگان و نوآوران و فعالیت‌های عرصه علم و فناوری (۴-۶).</p> <p>۳. تبدیل ایران به مرکز ثبت مقالات علمی و جذب نتایج پژوهش‌های محققان، نخبگان علمی و نوآوران سایر کشورها به‌ویژه جهان اسلام (۲-۷).</p>	<p>ماده (۱۷) بند «۵» - تمامی دستگاه‌های اجرایی کشور موظفند به‌منظور حمایت از نخبگان علمی، فرهنگی و هنری کشور و تکریم پیشکسوتان حوزه‌های مذکور و بهره‌مندی از توان و ظرفیت آنان برای توسعه کشور، طی مدت یک‌سال، برنامه‌های عملیاتی خود را منطبق با سند راهبردی کشور در امور نخبگان، تهیه و از سال دوم اجرای برنامه ششم توسعه کشور به مرحله اجرا درآورند.</p>
<p>الف) هماهنگی با سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه</p> <p>۱. دستیابی به رتبه اول منطقه در علم و فناوری و تثبیت آن با اهتمام به تحقق سیاست‌های کلی علم و فناوری (بند «۷۴» از امور علم و فناوری).</p> <p>۲. توسعه و ساماندهی نظام ملی نوآوری و حمایت از پژوهش‌های مسئله‌محور و تجاری‌سازی پژوهش و نوآوری و توسعه نظام جامع تامین مالی در جهت پاسخ به نیاز اقتصاد دانش‌بنیان (بند «۸۰» از امور علم و فناوری).</p> <p>۳. رشد اقتصادی شتابان و پایدار و اشتغال‌زا به‌گونه‌ای که با بسیج همه امکانات و ظرفیت‌های کشور،</p>	<p>ماده (۱۷) بند «۶» - به منظور حمایت از پژوهش‌های مسئله‌محور و تجاری‌سازی پژوهش و نوآوری، در اجرای سیاست‌های کلی برنامه ششم کلیه شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت‌های وابسته و تابعه به‌استثنای صندوق‌های بیمه و بازنشستگی، موظفند معادل حداقل ۳ درصد از سود قابل تقسیم سال قبل خود را به مصرف در امور تحقیقات و توسعه فناوری در بودجه سالانه منظور نمایند. آیین‌نامه اجرای این بند به پیشنهاد سازمان و با همکاری دستگاه‌های اجرایی ذیربط تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p>

سیاست‌های کلی برنامه، اقتصاد مقاومتی و علم و فناوری	احکام لایحه برنامه ششم توسعه
<p>متوسط رشد ۸ درصد در طول برنامه محقق شود (بند «۱» از امور اقتصادی).</p> <p>۴. بهبود مستمر فضای کسب‌وکار و تقویت ساختار رقابتی و رقابت‌پذیری بازارها (بند «۲» از امور اقتصادی).</p> <p>۵. مشارکت و بهره‌گیری مناسب از ظرفیت نهادهای عمومی غیردولتی با ایفای نقش ملی و فراملی آنها در تحقق اقتصاد مقاومتی (بند «۳» از امور اقتصادی).</p> <p>۶. گسترش و تعمیق نظام جامع تأمین مالی و ابزارهای آن (بازار پول، بازار سرمایه و بیمه‌ها) با مشارکت اشخاص حقیقی و حقوقی داخلی و خارجی و افزایش سهم مؤثر بازار سرمایه در جهت توسعه سرمایه‌گذاری و ثبات و پایداری و کاهش خطرپذیری فعالیت‌های تجاری و اقتصادی کشور با تأکید بر ارتقای شفافیت و سلامت نظام مالی (بند «۵» از امور اقتصادی).</p> <p>۷. دانش‌بنیان نمودن صنایع بالادستی و پایین‌دستی نفت و گاز با تأسیس و تقویت شرکت‌های دانش‌بنیان برای طراحی، مهندسی، ساخت، نصب تجهیزات و انتقال فناوری به‌منظور افزایش خودکفایی (بند «۱۷» از امور اقتصادی)</p> <p>۸. دانش‌بنیان نمودن شیوه تولید و محصولات صنعتی و خدمات وابسته به آن، نشان‌سازی تجاری و تقویت حضور در بازارهای منطقه و جهان (بند «۲۷» از امور اقتصادی).</p> <p>ب) هماهنگی با سیاست‌های کلی علم و فناوری</p> <p>۱. افزایش بودجه تحقیق و پژوهش به حداقل ۴ درصد تولید ناخالص داخلی تا پایان سال ۱۴۰۴ با تأکید بر مصرف بهینه منابع و ارتقای بهره‌وری (۸-۲).</p> <p>۲. توسعه صنایع و خدمات مبتنی بر علوم و فناوری‌های جدید و حمایت از تولید و صادرات محصولات دانش‌بنیان و متکی بر فناوری‌های بومی به‌ویژه در حوزه‌های دارای مزیت و ظرفیت، با اصلاح امر واردات و صادرات کشور (۸-۵).</p>	

سیاست‌های کلی برنامه، اقتصاد مقاومتی و علم و فناوری	احکام لایحه برنامه ششم توسعه
<p>۳. افزایش سهم علم و فناوری در اقتصاد و درآمد ملی، از دیاد توان ملی و ارتقای کارآمدی (۱-۵)</p> <p>۴. حمایت مادی و معنوی از فرآیند تبدیل ایده به محصول و افزایش سهم تولید محصولات و خدمات مبتنی بر دانش پیشرفته و فناوری داخلی در تولید ناخالص داخلی با هدف دستیابی به سهم ۵۰ درصد (۲-۵)</p>	
<p>الف) هماهنگی سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه</p> <p>۱. دستیابی به رتبه اول منطقه در علم و فناوری و تثبیت آن با اهتمام به تحقق سیاست‌های کلی علم و فناوری (بند «۷۴» از امور علم و فناوری)</p> <p>۲. توسعه علوم پایه و تحقیقات بنیادی، نظریه‌پردازی و نوآوری در چارچوب سیاست‌های کلی علم و فناوری و نقشه جامع علمی کشور (بند «۷۷» از امور علم و فناوری).</p> <p>۳. توسعه و ساماندهی نظام ملی نوآوری و حمایت از پژوهش‌های مسئله‌محور و تجاری‌سازی پژوهش و نوآوری و توسعه نظام جامع تأمین مالی در جهت پاسخ به نیاز اقتصاد دانش‌بنیان (بند «۸۰» از امور علم و فناوری)</p> <p>۴. رشد اقتصادی شتابان و پایدار و اشتغالزا به‌گونه‌ای که با بسیج همه امکانات و ظرفیت‌های کشور، متوسط رشد ۸ درصد در طول برنامه محقق شود (بند «۱» از امور اقتصادی).</p> <p>۵. بهبود مستمر فضای کسب‌وکار و تقویت ساختار رقابتی و رقابت‌پذیری بازارها (بند «۲» از امور اقتصادی).</p> <p>۶. مشارکت و بهره‌گیری مناسب از ظرفیت نهادهای عمومی غیردولتی با ایفای نقش ملی و فراملی آنها در تحقق اقتصاد مقاومتی (بند «۳» از امور اقتصادی).</p> <p>۷. گسترش و تعمیق نظام جامع تأمین مالی و ابزارهای آن (بازار پول، بازار سرمایه و بیمه‌ها) با مشارکت اشخاص حقیقی و حقوقی داخلی و خارجی و افزایش سهم مؤثر بازار سرمایه در جهت توسعه سرمایه‌گذاری و ثبات و پایداری و کاهش خطرپذیری فعالیت‌های تجاری و اقتصادی کشور با تأکید بر</p>	<p>ماده (۱۷) بند «۷» - به‌منظور پیشتازی در اقتصاد دانش‌بنیان و افزایش تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش‌بنیان سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی دولت مجاز است برای توسعه و انتشار فناوری و حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان نسبت به حمایت مالی از پژوهش‌های تقاضامحور مشترک با دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری و حوزه‌های علمیه در موارد ناظر به حل مشکلات کشور، مشروط به اینکه حداقل ۵۱ درصد (۵۱٪) از هزینه‌های آن را کارفرما و یا بهره‌بردار تأمین و تعهد کرده باشد، اقدام نمایند.</p>

سیاست‌های کلی برنامه، اقتصاد مقاومتی و علم و فناوری	احکام لایحه برنامه ششم توسعه
<p>ارتقای شفافیت و سلامت نظام مالی (بند «۵» از امور اقتصادی).</p> <p>۸. دانش‌بنیان نمودن صنایع بالادستی و پایین‌دستی نفت و گاز با تأسیس و تقویت شرکت‌های دانش‌بنیان برای طراحی، مهندسی، ساخت، نصب تجهیزات و انتقال فناوری به‌منظور افزایش خودکفایی (بند «۱۷» از امور اقتصادی)</p> <p>۹. دانش‌بنیان نمودن شیوه تولید و محصولات صنعتی و خدمات وابسته به آن، نشان‌سازی تجاری و تقویت حضور در بازارهای منطقه و جهان (بند «۲۷» از امور اقتصادی)</p> <p>ب) هماهنگی با سیاست‌های کلی علم و فناوری</p> <p>حمایت از تأسیس و توسعه شهرک‌ها و پارک‌های علم و فناوری (۵-۲)</p> <p>افزایش بودجه تحقیق و پژوهش به حداقل ۴ درصد تولید ناخالص داخلی تا پایان سال ۱۴۰۴ با تأکید بر مصرف بهینه منابع و ارتقای بهره‌وری (۸-۲).</p> <p>گسترش حمایت‌های هدمند مادی و معنوی از نخبگان و نوآوران و فعالیتهای عرصه علم و فناوری (۴-۶).</p> <p>افزایش سهم علم و فناوری در اقتصاد و درآمد ملی، ازدیاد توان ملی و ارتقای کارآمدی (۱-۵).</p> <p>حمایت مادی و معنوی از فرآیند تبدیل ایده به محصول و افزایش سهم تولید محصولات و خدمات مبتنی بر دانش پیشرفته و فناوری داخلی در تولید ناخالص داخلی با هدف دستیابی به سهم ۵۰ درصد (۲-۵).</p>	
<p>الف) هماهنگی با سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه</p> <p>۱. دستیابی به رتبه اول منطقه در علم و فناوری و تثبیت آن با اهتمام به تحقق سیاست‌های کلی علم و فناوری. (بند «۷۴» از امور علم و فناوری)</p> <p>۲. توسعه علوم پایه و تحقیقات بنیادی، نظریه‌پردازی و نوآوری در چارچوب سیاست‌های کلی علم و فناوری و نقشه جامع علمی کشور (بند «۷۷» از امور علم و فناوری)</p>	<p>ماده (۱۷) بند «۸» - تمام دستگاه‌های اجرایی برای گسترش بهره‌وری دانش‌بنیان، تمهیدات لازم را جهت تسهیل مشارکت فعالان اقتصادی کشور در زنجیر تولید بین‌المللی فراهم آورند. سازمان مکلف است طرح «ارتقای مشارکت فعالان اقتصادی در زنجیره تولید بین‌المللی» را حداکثر تا پایان سال اول برنامه تدوین و پس از تصویب هیئت وزیران، عملیاتی نماید.</p>

سیاست‌های کلی برنامه، اقتصاد مقاومتی و علم و فناوری	احکام لایحه برنامه ششم توسعه
<p>۳. توسعه و ساماندهی نظام ملی نوآوری و حمایت از پژوهش‌های مسئله‌محور و تجاری‌سازی پژوهش و نوآوری و توسعه نظام جامع تأمین مالی در جهت پاسخ به نیاز اقتصاد دانش‌بنیان (بند «۸۰» از امور علم و فناوری).</p> <p>۴. رشد اقتصادی شتابان و پایدار و اشتغالزای به‌گونه‌ای که با بسیج همه امکانات و ظرفیت‌های کشور، متوسط رشد ۸ درصد در طول برنامه محقق شود (بند «۱» از امور اقتصادی).</p> <p>۵. بهبود مستمر فضای کسب‌وکار و تقویت ساختار رقابتی و رقابت‌پذیری بازارها (بند «۲» از امور اقتصادی).</p> <p>۶. جذب سرمایه ایرانیان خارج از کشور و سرمایه‌گذاران خارجی با ایجاد انگیزه و مشوق‌های لازم (بند «۸» از امور اقتصادی).</p> <p>۷. اولویت دادن به دیپلماسی اقتصادی با هدف توسعه سرمایه‌گذاری خارجی، ورود به بازارهای جهانی و دستیابی به فناوری برای تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی و سند چشم‌انداز (بند «۶۰» از امور سیاست خارجی).</p> <p>۸. ایجاد زمینه‌های لازم در جهت جلب سرمایه و توان علمی و تخصصی ایرانیان خارج از کشور در توسعه ملی و تأثیر بر سیاست‌های نظام سلطه در دفاع از منافع ملی (بند «۶۲» از امور سیاست خارجی).</p> <p>۹. بهره‌گیری حداکثری از روش‌ها و ابزارهای دیپلماسی نوین و عمومی (بند «۶۳» از امور سیاست خارجی).</p> <p>۱۰. حمایت قضایی مؤثر در تضمین حقوق مالکیت و استحکام قراردادهای به‌منظور توسعه سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و سرمایه‌گذاری خارجی (بند «۶۶» از امور حقوقی و قضایی).</p> <p>ب) هماهنگی با سیاست‌های کلی علم و فناوری</p> <p>۱. ارتقای جایگاه جهانی کشور در علم و فناوری و تبدیل ایران به قطب علمی و فناوری جهان اسلام (۱-۲).</p>	

سیاست‌های کلی برنامه، اقتصاد مقاومتی و علم و فناوری	احکام لایحه برنامه ششم توسعه
<p>۲. توسعه صنایع و خدمات مبتنی بر علوم و فناوری‌های جدید و حمایت از تولید و صادرات محصولات دانش‌بنیان و متکی بر فناوری‌های بومی به‌ویژه در حوزه‌های دارای مزیت و ظرفیت، با اصلاح امر واردات و صادرات کشور (۸-۵).</p> <p>۳. توسعه صنایع و خدمات مبتنی بر علوم و فناوری‌های جدید و حمایت از تولید و صادرات محصولات دانش‌بنیان و متکی بر فناوری‌های بومی به‌ویژه در حوزه‌های دارای مزیت و ظرفیت، با اصلاح امر واردات و صادرات کشور (۱-۶).</p> <p>۴. استفاده از ظرفیت‌های علمی و فنی ایرانیان مقیم خارج و جذب متخصصان و محققان برجسته سایر کشورها به‌ویژه کشورهای اسلامی حسب نیاز (۳-۶).</p>	

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

تنها ماده مرتبط با آموزش عالی، تحقیقات و فناوری در لایحه برنامه ششم توسعه، ماده (۱۷) مشتمل بر ۸ بند است و به این لحاظ بررسی احکام پیشنهادی از حیث انطباق با سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و برنامه ششم توسعه محدود و معطوف به مفاد ماده مذکور است:

۱. بررسی احکام ماده (۱۷) لایحه برنامه از حیث انطباق با سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه، گویای درصد قابل توجهی از انطباق و همسویی است، هرچند که احکام مذکور لزوماً در برگیرنده اهم سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه نمی‌تواند باشد.

به همین نحو اهداف کلی بخش آموزش عالی و علم و فناوری در لایحه برنامه با سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی همسو و هم‌جهت است (پیوست ۲).

۲. از حیث کارآیی راه‌حل‌ها و اقدامات پیشنهادی برای مواجهه با مسائل و چالش‌های پیش‌رو در هر حوزه، بررسی احکام مربوط در ارتباط با چالش‌ها گویای این واقعیت است که احکام مذکور رافع بخشی از چالش‌ها در سند تفصیلی برنامه است که از جمله این موارد می‌توان به احکام مرتبط با تعامل با بخش‌های اقتصادی و اجتماعی، تأمین توسعه متوازن و افزایش کیفیت، افزایش تعاملات علمی بین‌المللی، تقویت اقتصاد آموزش عالی، ترمیم تجهیزات و امکانات کلیدی موجود و تقویت زیرساخت‌ها و نظامات پشتیبان پژوهش و فناوری اشاره کرد. با این همه نظر به تعدد چالش‌های پیش‌روی نظام آموزش عالی و علم و فناوری از یکسو و محدودیت امکانات و منابع ازسوی دیگر، توسل به احکام قانونی برای مواجهه با تمام چالش‌ها امکان‌پذیر نبوده است؛ به این لحاظ می‌توان گفت که لایحه برنامه ششم توسعه در حوزه مورد نظر فاقد احکامی برای تکلیف دولت به انجام اقداماتی همچون افزایش سرمایه‌گذاری خطرپذیر، استقرار نظام نظارت و ارزیابی کارآمد و منسجم، تحریک تقاضای مؤثر بخش‌های تولیدی و اقتصادی برای محصولات دانش‌بنیان داخلی و ... است، با این توجه که مواجهه با بسیاری از چالش‌های مندرج در سند تفصیلی در حیطه اختیارات قوه مجریه است و لزوماً به وضع قانون نیاز ندارد.

۳. از جنبه‌ای دیگر، در سند تفصیلی لایحه برنامه ششم توسعه، جداول مربوط به منابع مالی مورد نیاز تحقق اهداف کمی، شیوه تأمین منابع مذکور و همچنین شاخص‌های مرتبط از شفافیت و وضوح کافی برخوردار نیست. توضیح اینکه در جدول مربوط به منابع مالی مورد نیاز تحقق اهداف کمی آموزش عالی از محل درآمدهای عمومی (ص ۳۰۳ سند تفصیلی برنامه، حوزه بخشی ۲) با توجه به افزایش نرخ ناخالص ثبت نام، به ۵۴ درصد، جمعاً ۷۰۱۸۱۶/۳ میلیارد ریال اعتبار پیش‌بینی شده است، حال آنکه در جدول مربوط به شیوه تأمین منابع مالی از محل درآمد اختصاصی و سایر منابع رقم قابل تأمین جمعاً ۶۱۰۵۶۰ میلیارد ریال ذکر شده است. ضمن اینکه با توجه به قانون بودجه سال

۱۳۹۵، رقم ۱۲ هزار میلیارد ریال برداشت از صندوق توسعه ملی از بابت تجهیزات برای سال ۱۳۹۵ تحقق نیافته است.

در مورد منابع مالی مورد نیاز تحقق اهداف کمی پژوهش و فناوری بخش عمومی که در مجموع برابر $۳۳۵۳۳۵/۲$ میلیارد ریال پیش‌بینی شده، شیوه تأمین ارائه نشده است. با این حال محاسبه سهم اعتبارات پژوهش و فناوری از تولید ناخالص داخلی، حداقل برای سال ۱۳۹۵، حاکی از برآورد بیش از حد سهم مذکور در جدول اهداف کمی است که برابر با (۱) اعلام شده است، حال آنکه این نسبت با توجه به رقم تولید ناخالص داخلی برآورد شده توسط بانک جهانی (۱۱۹۸۵۰۳۳ میلیارد ریال) از ۰/۴۱ فراتر نمی‌رود.

پیوست ۱- مواد (۱) و (۳) لایحه تنظیم برخی از احکام برنامه‌های توسعه کشور

ماده (۱) - دانشگاه‌ها، مراکز و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و فرهنگستان‌ها و پارک‌های علم و فناوری که دارای مجوز از شورای گسترش آموزش عالی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر مراجع قانونی ذی‌ربط می‌باشند، بدون رعایت قوانین و مقررات عمومی حاکم بر دستگاه‌های دولتی به‌ویژه قانون محاسبات عمومی کشور، قانون مدیریت خدمات کشوری، قانون برگزاری مناقصات و اصلاحات و الحاقات بعدی آنها و فقط در چارچوب مصوبات و آیین‌نامه‌های مالی، معاملاتی، اداری، استخدامی و تشکیلاتی مصوب هیئت امنای که حسب مورد به تأیید وزیران علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و در مورد فرهنگستان‌ها به تأیید رئیس‌جمهور و در مورد دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و تحقیقاتی وابسته به نیروهای مسلح به تأیید رئیس ستاد کل نیروهای مسلح می‌رسد، عمل می‌کنند.

تبصره «۱» - اعتبارات اختصاص‌یافته از منابع عمومی دولت به این مراکز و مؤسسات، کمک تلقی شده و بعد از پرداخت، به هزینه قطعی منظور می‌شود و براساس بودجه تفصیلی مصوب هیئت امنای و با مسئولیت آنها قابل هزینه است.

تبصره «۲» - هرگونه استخدام جدید از محل منابع عمومی و توسعه تشکیلات اداری منوط به تأیید وزیران علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (حسب مورد) و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور است.

تبصره «۳» - هیئت امنای براساس ماده (۱۱) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ نمی‌تواند علاوه بر آنچه از محل منابع عمومی و درآمدهای اختصاصی برای دانشگاه‌ها و مراکز مزبور پایدار می‌شود، تعهد جدیدی برای سال تصمیم‌گیری و سال‌های بعدی مصوب کند.

تبصره «۴» - صندوق‌های رفاه دانشجویان مشمول این ماده و تبصره‌های آن می‌شوند.

تبصره «۵» - هرگونه اصلاح ساختار و مقررات مالی، اداری، معاملاتی، استخدامی و تشکیلاتی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی دولتی و همچنین فرهنگستان‌های تخصصی فقط مشمول این ماده و تبصره‌های آن است.

تبصره «۶» - دولت موظف است برای مشارکت انجمن‌های علمی، نخبگان و دانشمندان کشور در همایش‌ها و کنفرانس‌ها و مجامع علمی و پژوهشی بین‌المللی و برتر جهان و بهره‌گیری از توانمندی‌های دانشمندان و نخبگان ایران در جهان و فراهم کردن فرصت‌های مطالعاتی مناسب در

داخل و خارج کشور سازوکار لازم را ایجاد نماید.

بند الحاقی - به منظور گسترش و ارتقای کیفیت و اثربخشی آموزش عالی و مهارت آموزی، دولت موظف است نسبت به تحقق موارد زیر اقدام کند:

۱. اعضای هیئت علمی می‌توانند با موافقت هیئت امنای همان دانشگاه نسبت به تشکیل مؤسسات و شرکت‌های صددرصد (۱۰۰٪) خصوصی دانش‌بنیان اقدام و یا در این مؤسسات و شرکت‌ها مشارکت کنند.

این مؤسسات و شرکت‌ها برای انعقاد قرارداد پژوهشی مستقیم و یا غیرمستقیم با دستگاه‌های اجرایی، مشمول قانون منع مداخله کارکنان دولت در معاملات دولتی و اصلاحات بعدی آن نیستند.

۲. به دولت اجازه داده می‌شود به منظور حمایت از دانشجویان دانشگاه‌های دولتی، آزاد اسلامی، علمی - کاربردی و پیام نور و دانشگاه‌های فنی و حرفه‌ای و مؤسسات آموزش عالی غیردولتی که دارای مجوز از وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری یا بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشند، تسهیلات اعتباری در اختیار صندوق رفاه دانشجویان و یا سایر نهادهای ذیربط برای پرداخت وام بلندمدت قرض‌الحسنه به دانشجویان قرار دهد.

۳. وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلفند با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و مرکز آمار ایران، رشته‌های تحصیلی خود را مناسب با بازار کار تعیین نمایند.

۴. دانشگاه پیام نور مکلف است شصت درصد (۶۰٪) از درآمدهای حاصل از شهریه دانشجویان هر واحد را برای توسعه همان واحد و مابقی را برای توسعه و تجهیز واحدهای دانشگاهی در مناطق محروم اختصاص دهد.

۵. شورای عالی مهارت به ریاست معاون اول رئیس‌جمهور تشکیل می‌شود. این شورا مکلف است براساس آیین‌نامه‌ای که حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از تشکیل تدوین می‌شود، نظام صلاحیت‌های حرفه‌ای مشاغل را طراحی و استقرار آن را مدیریت کند.

ماده (۳)

الف) دانشگاه‌های کشور، حسب مورد به تشخیص وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با تصویب شورای گسترش آموزش عالی وزارتخانه‌های مربوط، می‌توانند نسبت به تأسیس شعب در مناطق آزاد تجاری - صنعتی و نیز در خارج از کشور به صورت خودگردان و با دریافت شهریه از داوطلبان اقدام کنند.

ب) وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و کلیه دانشگاه‌های

دولتی و غیردولتی و دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران موظفند بیست‌وپنج درصد (۲۵٪) از سهمیه‌های ورود به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، بورسیه‌های تحصیلی داخل و خارج از کشور، فرصت‌های مطالعاتی و دوره‌های دکترای تخصصی را به همسر و فرزندان شاهد، جانبازان، آزادگان و همسر و فرزندان آزادگان و همسر و فرزندان جانبازان بالای بیست‌وپنج درصد (۲۵٪) اختصاص دهند.

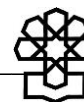
تبصره - کسب حداقل هفتاد درصد (۷۰٪) حدنصاب شرایط علمی و امتیاز پذیرفته‌شدگان برای کلیه رشته‌ها و مقاطع تحصیلی از جمله رشته‌های پزشکی برای دارندگان سهمیه الزامی است. (پ) پذیرش دانشجو در شعب دانشگاه‌ها در مناطق آزاد تجاری - صنعتی، برای دانشجویان غیرایرانی بدون آزمون سراسری انجام می‌شود. ضوابط پذیرش دانشجو برای دوره کارشناسی توسط شورای سنجش و پذیرش دانشجو موضوع ماده (۲) قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور مصوب ۱۳۹۲ و برای دوره‌های تحصیلات تکمیلی با پیشنهاد دانشگاه‌ها و حسب مورد با تأیید یکی از وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری یا بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تعیین می‌شود.

تبصره - دانشجویان ایرانی شعب مناطق آزاد تجاری - صنعتی، همانند سایر دانشجویان از معافیت تحصیلی برخوردار هستند.

(ت) ماده (۶۶) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران به شرح زیر اصلاح شد: عبارت «و جانبازان زیر بیست‌وپنج درصد (۲۵٪)» بعد از عبارت «آزادگان و همسر و فرزندان آنان» اضافه می‌شود.

(ث) تبصره «۱» ماده (۶۷) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران به شرح زیر اصلاح می‌شود: بعد از عبارت «آزادگان و خانواده آنان» عبارت «و جانبازان زیر بیست‌وپنج درصد (۲۵٪)» اضافه شد. (ج) دولت به منظور استمرار، توسعه و ترویج فرهنگ ایثار و شهادت، در جهت حفظ کرامت ایثارگران با اولویت عرضه منابع مالی، فرصت‌ها، امکانات و تسهیلات و امتیازات به ایثارگران، پدر، مادر، همسر و فرزندان شهدا و همچنین جانبازان، آزادگان و افراد تحت تکفل آنان، اقدام زیر را انجام می‌دهد: دانشگاه‌ها و مراکز و مؤسسات آموزشی و پژوهشی و وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، مکلفند حداقل بیست درصد (۲۰٪) اعضای هیئت علمی مورد نیاز خود را از بین جامعه ایثارگران شامل رزمندگان با بیش از شش ماه سابقه حضور داوطلبانه در جبهه، جانبازان بالای بیست‌وپنج درصد (۲۵٪)، آزادگان بالای سه سال اسارت، همسران و فرزندان جانبازان بالای پنجاه درصد (۵۰٪)، همسران و فرزندان شهدا و آزادگان با بیش از سه سال اسارت که دارای مدرک علمی مورد تأیید وزارتخانه‌های «علوم، تحقیقات و فناوری» و «بهداشت، درمان و آموزش

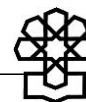
پزشکی» می‌باشند، حسب مورد از طریق استخدام و یا موافقت با انتقال کارکنان دیگر دستگاه‌ها یا تبدیل وضعیت کارکنان غیرهیئت علمی تأمین و از ابتدا آنان را به صورت عضو هیئت علمی رسمی قطعی با احتساب سوابق آموزشی، پژوهشی و اجرایی مرتبط و تأثیر آن در پایه و مرتبه علمی بدون الزام به رعایت شرط سنی و آزمون و مصاحبه استخدام کنند. مسئولیت اجرای این حکم به طور مستقیم برعهده وزرا و رؤسای دستگاه‌های مذکور است. مقامات یاد شده در این خصوص، مجاز به اتخاذ تصمیم می‌باشند. احکام و امتیازات این بند شامل اعضای هیئت علمی فعلی دارای شرایط فوق نیز می‌شود.

پیوست ۲ - ارزیابی پروژه‌های مرتبط با نظام آموزش عالی، تحقیقات و فناوری پیوست برنامه ششم توسعه

سؤال پروژه	۱. با توجه به مفهوم اقتصاد مقاومتی آیا طرح‌ها و پروژه‌های معرفی شده در راستای رفع چالش‌های اساسی بخش مورد نظر هستند؟	۲. آیا از لحاظ مالی منابع کافی، از لحاظ کارشناسی، توان لازم و نیز عزم جدی برای اجرایی‌سازی این طرح‌ها و پروژه‌ها وجود دارد؟	۳. آیا طرح‌ها و پروژه‌های پیشنهاد شده، باعث ایجاد پویایی و تحول در بخش مورد نظر می‌شود و یا تنها پروژه و عملکرد رایج دستگاه‌ها در دستور کار قرار می‌گیرد؟
۱. بازنگری و اصلاح نظام آموزش عالی کشور در جهت ارزش‌آفرینی و کارآفرینی	این پروژه که منطبق بر بند «۱» از سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی است در صورت پیاده‌سازی و اجرای صحیح می‌تواند در جهت رفع چالش‌های ذیل در حوزه آموزش عالی و تحقیقات مفید واقع شود: ۱. نامشخص بودن نیازها و اولویت‌ها در حوزه پژوهش ۲. مسئله‌محور نبودن پژوهش‌ها ۳. ضعف ارتباط صنعت و دانشگاه ۴. مقاله‌محور بودن پژوهش‌ها ۵. ضعف در تدوین پروژه‌های درسی استاندارد و عدم توجه به بُعد اشتغال‌پذیری محتوای پروژه‌های درسی ۶. عدم اهتمام و توجه دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی به پیگیری و ارزشیابی جایگاه دانش‌آموختگان خود در نظام اقتصادی اجتماعی و سنجش کارآیی بیرونی ۷. نقش اندک پژوهش‌ها در تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری ۸. عدم تدوین و اجرای محورهای پژوهشی متناسب با نیازهای علمی و کاربردی کشور ۹. کمی اطلاعات دانشجویان از مشکلات و مسائل مبتلا به دستگاه‌های اجرایی و یا صنایع کشور ۱۰. دشواری دسترسی به آمار و اطلاعات موجود در دستگاه‌های اجرایی ۱۱. عدم توجه مسئولین به نتیجه پژوهش‌های انجام شده ۱۲. نبودن آموزش مهارتی برای بازار کار ۱۳. عدم همکاری دانشگاه‌ها با یکدیگر	این پروژه، کاری فکری و حرکت به سمت رویکردهای نوین در امر تحقیقات و آموزش کشور است که نه تنها می‌توان با امکانات موجود آن را به سرانجام رساند، بلکه تحقق آن در میان‌مدت باعث تولید ثروت و توسعه تحقیقات در کشور خواهد شد.	اجرای صحیح، آگاهانه و اصولی پروژه می‌تواند باعث تحول در عملکرد و جهت‌گیری سودمند و هدفمند مراکز تحقیقاتی و آموزشی کشور شود و پویایی و سرزندگی در این بخش را به ارمغان خواهد آورد.

سؤال پروژه	۱. با توجه به مفهوم اقتصاد مقاومتی آیا طرح‌ها و پروژه‌های معرفی شده در راستای رفع چالش‌های اساسی بخش مورد نظر هستند؟	۲. آیا از لحاظ مالی منابع کافی، از لحاظ کارشناسی، توان لازم و نیز عزم جدی برای اجرایی‌سازی این طرح‌ها و پروژه‌ها وجود دارد؟	۳. آیا طرح‌ها و پروژه‌های پیشنهاد شده، باعث ایجاد پویایی و تحول در بخش مورد نظر می‌شود و یا تنها پروژه و عملکرد رایج دستگاه‌ها در دستور کار قرار می‌گیرد؟
	<p>۱۴. ضعف در نوآوری علمی در دوره‌های تحصیلات تکمیلی و به فناوری نرسیدن نوآوری‌های تحصیلات تکمیلی</p> <p>۱۵. ضعف در تعامل نظام علم و فناوری و جامعه (بخش‌های اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی)</p> <p>۱۶. فقدان نظام یکپارچه آمار و اطلاعات جامع در حوزه آموزش، پژوهش و فناوری</p> <p>۱۷. ضعف در آیین‌نامه‌ها، قوانین و مقررات و همچنین برداشت‌های ناصواب از احکام قانونی (آیین‌نامه ارتقای هیئت امنا و ...)</p> <p>۱۸. ضعف نهادهای دولتی در شکل‌دهی به مکانیسم‌های توسعه سرمایه‌گذاری خطرپذیر</p> <p>۱۹. نبود مشارکت ریسک‌پذیر نهادهای مالی موجود</p> <p>۲۰. فقدان تطبیق تسهیلات بانک‌ها با شرایط بنگاه‌های دانش‌بنیان</p> <p>۲۱. فقدان نگاه معطوف به بازار در سیاست‌های فناوری</p>		
<p>۲. طراحی و پیاده‌سازی نظام آمایش آموزش عالی و پژوهش به‌منظور مأموریت‌گرا کردن فعالیت‌های مؤسسات آموزش عالی و پژوهش کشور</p>	<p>پیاده‌سازی صحیح این پروژه می‌تواند بهره‌برداری از پتانسیل‌های پراکنده کشور را میسر سازد و از این جهت منطبق با اهداف اقتصاد مقاومتی است. این پروژه می‌تواند در جهت بهبود برخی از چالش‌های موجود در بخش تحقیقات مانند پراکندگی تحقیقات، هدفمند و مسئله‌محور نبودن پژوهش‌ها مؤثر باشد.</p>	<p>بخشی از طرح آمایش نیاز به کار نرم‌افزاری دارد و از این حیث نیاز به اعتبار قابل توجهی نیست، همچنین برای انجام امور فیزیکی و زیرساخت‌های سخت‌افزاری با توجه به افزایش سهم تحقیقات از بودجه کل کشور در قانون بودجه ۱۳۹۵ و احتمالاً بعد از آن امکان تحقق این پروژه وجود دارد.</p>	<p>اجرای این طرح در حقیقت برگزیدن بهینه‌ترین شکل برای امور آموزش عالی و تحقیقات است. ارائه مشوق و عدم سلب اختیار از محققان و مدیران در اجرای این طرح می‌تواند برای پویایی این بخش یاری‌دهنده باشد.</p>

سؤال پروژه	۱. با توجه به مفهوم اقتصاد مقاومتی آیا طرح‌ها و پروژه‌های معرفی شده در راستای رفع چالش‌های اساسی بخش مورد نظر هستند؟	۲. آیا از لحاظ مالی منابع کافی، از لحاظ کارشناسی، توان لازم و نیز عزم جدی برای اجرایی‌سازی این طرح‌ها و پروژه‌ها وجود دارد؟	۳. آیا طرح‌ها و پروژه‌های پیشنهاد شده، باعث ایجاد پویایی و تحول در بخش مورد نظر می‌شود و یا تنها پروژه و عملکرد رایج دستگاه‌ها در دستور کار قرار می‌گیرد؟
۳. تبدیل پنج دانشگاه و واحد پژوهشی برتر کشور به تراز بین‌المللی	این پروژه منطبق بر بخشی از بند «۲» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی است. تحقق این پروژه می‌تواند در مقابله با چالش‌های زیر مؤثر باشد: ۱. ضعف روابط بین‌الملل از جمله کاهش فرصت مطالعاتی اساتید و دانشجویان و کم شدن همکاری‌های مشترک با دانشگاه‌های معتبر ۲. عدم توجه جدی به دیپلماسی علم و فناوری و الزامات زیرساختی آن ۳. موانع جذب دانشجویان خارجی (منع آموزش به زبان انگلیسی)	رساندن تراز فقط پنج دانشگاه به سطوح بین‌المللی با توجه به زیرساخت‌های مناسبی که هم‌اکنون برخی از دانشگاه‌ها دارای آن هستند و با بودجه‌ای معقول امکان‌پذیر است و می‌توان این کار را در میان‌مدت به انجام رساند.	قطعاً رعایت استانداردهای بین‌المللی در امر آموزش و تحقیقات باعث افزایش شوق و انگیزه محققان خواهد شد. اما اقدامات سوری و تظاهر به پیشرفت نتیجه عکس خواهد داد و این چیزی است که در کشور مرسوم شده است.
۴. طراحی الگوی تغییر و ارتقای نقش دانشگاه‌ها در حل مشکلات کلان، دستگاهی و بنگاه‌های اقتصادی کشور	این پروژه مکمل پروژه اول و منطبق بر اهداف اقتصاد مقاومتی است. این پروژه می‌تواند رافع چالش‌های زیر در حوزه پژوهش می‌باشد: ۱. ضعیف بودن ارتباط لازم بین مراجع تحقیقاتی، صنایع و اجرایی با دانشگاه‌ها برای تعیین نیازها و تأمین اعتبارات تحقیقاتی از جمله در مورد رساله‌ها و در نتیجه انجام پژوهش‌های جداگانه بدون ثمربخشی لازم ۲. کمی اطلاعات دانشجویان از مشکلات و مسائل مبتلا به دستگاه‌های اجرایی و مولدان کشاورزی و منابع طبیعی و کمی اطلاعات بنگاه‌های اقتصادی از توانایی‌ها و پتانسیل دانشگاه‌ها به دلیل نبودن ارتباط با یکدیگر ۳. فقدان دانش مدیریتی و بازرگانی مدیران شرکت‌های دانش‌بنیان ۴. خلأ ایجاد و تقویت دفاتر انتقال فناوری در دانشگاه‌ها ۵. عدم اعتقاد بنگاه‌های اقتصادی به توانایی‌های دانشگاه‌های داخلی ۶. خلأ فرهنگ ارائه مسائل به دانشگاه‌ها به همراه عدم تخصیص منابع مالی برای تحقیق بر روی مسئله ۷. ضعف در تعامل نظام علم و فناوری و جامعه (بخش‌های اقتصادی،	در قوانین برنامه‌های کشور مانند قانون برنامه پنجم توسعه و یا لایحه برنامه ششم توسعه، برای بسیاری از دستگاه‌های دولتی سهمی برای بخش پژوهش در نظر گرفته شده که بنگاه‌ها و دستگاه‌های دولتی می‌توانند آن را برای انجام تحقیقات مربوط به بخش خود در دانشگاه‌ها اختصاص دهند.	اگر بنگاه‌های اقتصادی و دستگاه‌های کشور بجای واردات فناوری و یا أخذ مشاوره از خارج از کشور یا به‌جای دست رو دست گذاشتن و عدم حرکت برای رفع آنها، مشکلات و مسائل موجود را به دانشگاه‌ها و مراجع تحقیقاتی کشور عرضه نمایند و بودجه معقولی برای کار بر روی مسئله تخصیص دهند موجبات تقویت خود و دانشگاه‌های کشور را فراهم می‌نمایند و باعث ایجاد انگیزه و پویایی بین متخصصان امر خواهند شد.

سؤال پروژه	۱. با توجه به مفهوم اقتصاد مقاومتی آیا طرح‌ها و پروژه‌های معرفی شده در راستای رفع چالش‌های اساسی بخش مورد نظر هستند؟	۲. آیا از لحاظ مالی منابع کافی، از لحاظ کارشناسی، توان لازم و نیز عزم جدی برای اجرایی‌سازی این طرح‌ها و پروژه‌ها وجود دارد؟	۳. آیا طرح‌ها و پروژه‌های پیشنهاد شده، باعث ایجاد پویایی و تحول در بخش مورد نظر می‌شود و یا تنها پروژه و عملکرد رایج دستگاه‌ها در دستور کار قرار می‌گیرد؟
	فرهنگی و اجتماعی) ۸. فقدان فرهنگ کار تیمی و بین رشته‌ای در دانشگاه‌ها ۹. عدم تنوع منابع مالی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی ۱۰. بازار انحصاری ۱۱. ضعف در نوآوری علمی در دوره‌های تحصیلات تکمیلی و به فناوری نرسیدن نوآوری‌های تحصیلات تکمیلی ۱۲. ضعف در آیین‌نامه‌ها، قوانین و مقررات و همچنین برداشت‌های ناصواب از احکام قانونی (آیین‌نامه ارتقای هیئت امنا و ...) ۱۳. ضعف نهادهای دولتی در شکل‌دهی به مکانیسم‌های توسعه سرمایه‌گذاری خطرپذیر ۱۴. نبود مشارکت ریسک‌پذیر نهادهای مالی موجود با دانشگاه‌ها ۱۵. فقدان تطبیق تسهیلات بانک‌ها با شرایط بنگاه‌های دانش‌بنیان ۱۶. فقدان نگاه معطوف به بازار در سیاست‌های فناوری		

منابع و مأخذ

۱. لایحه احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور.
۲. لایحه برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۹-۱۳۹۵).
۳. سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه.
۴. سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی.
۵. سیاست‌های کلی علم و فناوری.
۶. سند تفصیلی برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شناسنامه گزارش

شماره مسلسل: ۱۵۱۴۵

عنوان گزارش: گزارش ارزیابی سند برنامه ششم توسعه از حیث انطباق با سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه و اقتصاد مقاومتی و کارآیی راه‌حل‌ها و اقدامات پیشنهادی

نام دفتر: مطالعات اجتماعی (گروه آموزش عالی و تحقیقات)

تهیه و تدوین کنندگان: احمد خدادادی، یوسف زراعت‌کیش، احمد داوری

ناظران علمی: علی اخوان‌بهبهانی، ایروان مسعودی‌اصل

متقاضی: کمیسیون آموزش عالی و تحقیقات

ویراستار تخصصی: _____

ویراستار ادبی: _____

واژه‌های کلیدی:

۱. سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه
۲. سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی
۳. لایحه احکام دائمی
۴. لایحه برنامه ششم توسعه
۵. سیاست‌های کلی علم و فناوری

تاریخ انتشار: ۱۳۹۵/۷/۱۰